

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS RÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: Ifj. Szántó Károly.
Felelős és főszerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adatnak vissza

Magyar Testvérek!

Hitet kell tennetek arról, hogy magyarok vagytok! Választásra szólít a szavazó urnához a törvény kötelező erejével az állami hatalom s mi elvisszük oda becsületes hitvallásunkat állampolgári kötelességtudásunkról, de fájdalmainkról és követeléseinkről is. A kisebbségi sorsban eltöltött tíz esztendő emlékének tanulsága kiáltó figyelmeztetés arra, hogy

**semmit sem remélhetünk,
ha önmagunk erejében nem bizhatunk!**

Gyermekeink sorsát senki szíven nem viseli rajtunk kívül; kulturánkért védelmi harcra csak magunk vagyunk hivatottak; megfojt a gazdasági nyomoruság, mibe hibánkon kívül taszítottak, ha minden emberünk, közintézményeink és összességünk talpraállításáért, új erőhöz jutásáért sikra nem szállunk. Senki nem gondoskodik életérdekeink védelméről, ha más pártnak az árnyékában letörpülten elkeveredünk. Testvéreink! Minden magyar embernek jól megfontolt érdekében

**kibontjuk az önálló magyar választási zászlót,
melynek táborába sorakoznotok kötelesség.**

Majdnem kétmilliónyi a lélekszámunk s ez a számbeli sokaság megadja a lehetőséget az önálló magatartásra. A jóval kisebb lélekszámmal rendelkező kisebbségi sorsostestvéreink, a németek ezuttal kénytelenek voltak mellőlünk más utra kitérni. Mi megértjük a kényszerítő körülményeiket és ezután is tovább ápoljuk velük a politikai barátságot. De nem ellenséges hadállás ez a magatartásunk a román nemzeti parasztpárttal szemben sem, hanem megértésre számító békés felvonulás,

hogy jogaink érvényesítéséről le ne mondjunk

a gyulafehérvári határozatoknak III. 1. pontja szerint, mely azt mondja:

„Minden nép... a saját fajbeli egyénei által és népessége számarányában képviselői jogot nyer a törvényhozó testületben és az ország kormányzásában“.

A kormány elnöke maga vállalta a választás tisztaságának, a szavazás szabadságának a biztosítását. A bekövetkezett rendszerváltozás megadja az alkalmat most, hogy a magyar népakarat megnyilatkozzék, mindenki szabadon leszavazhasson és

magyar választó csak magyar listára szavazhat.

Aki nem tart velünk, az lemondott arról, hogy mint magyart számbavegyék s aki a párthűség bocsületét megszegi, annak nincsen becsülete azok előtt sem, kiknek átpártolással használni vélnék. A külön utakra szakadtaknak eddigi példája mutatja, hogy az egységbontó szándéknak lealázó a bére és sehol sincs jutalma, megbecsülésre csak a tisztességes, őszinte magyar lélek számíthat. Minden paktummal csak veszíthetünk s nem vagyunk a jogoknak olyan bőségében, hogy bármit is ezekből feláldozhassunk, de a román közvélemény előtt semmiféle paktumnak nincsen tisztelete, nekünk pedig az eredménytelen paktumkísérletezésből megvannak a multbeli tanulságaink. A Magyar Pártnak választási jele:

Minden szavazatra szükségünk van még ott is, ahol kevés a Magyar Párt lélekszáma, mert nem a helyi, hanem az országos listára szavazunk.

Minden magyar választó érezze azt, hogy az ő szavazatától függ a kisebbségi magyar sors s az ő egy szavazatán dőlhet el az eredmény.

amelynek minden magyar választó szívébe kell vésődnie s az urna előtt állva a magyar lelkiismeret kell, hogy minden lélekből megszólaljon. Nincsen mitől félni, csak a gyávaságtól és közönyössegtől, de minden magyar emberben gyuljon fel a lelkesedés tüze:

Magunkra maradtunk, de ez a mi sorsunk, az Ég legyen a tanunk, hogy egymás támogatásában az erőt megtaláljuk!

Az Országos Magyar Párt intézőbizottsága nevében:

Kolozsvár, 1928. november 23-án.

Dr. Inczedy-Joksmán Ödön,
ügyvezető alalnök.

Dr. gróf Bethlen György,
elnök.

Egyedül, az egyenes úton

megindultunk. hogy az egyetemes magyar akarat erejére támaszkodva hirdethessük majd ország-világ előtt, hogy ebben az országban él és élni akar egy számban jelentős, értékben megbecsülésre számot tartó magyar nép.

Az ut, amelyet megtettünk addig a határozatig, hogy az igazság és törvényesség útján, ha kell, egyedül is megindulunk, tele volt a konkolyhintők bogáncsával. A Maniu kormány megalakulásának ténye elkábitotta az örömeinek kétségtelenül indokolt jeleivel az országot. A nagy magyar tömegek a pillanatnyi lelkesedésnek mámorában nem tudtak elképzelni egy más választást, mint olyat, melyen egész Erdélyország Maniu mellett indul megküzdeni a liberális rezsim hétfejű sárkányával. Ezt a felfogást alátámasztotta még a kisebbségi blokk megbontása, a szász testvérek kényszerű megegyezése a kormánypárttal s a többi kisebb frakciók alku nélküli beolvadása, ugyanoda.

A magunkra hagyatottság pillanatnyi keserü érzetében a magyar párton belül is felütötte fejét a pesszimizmus. De csak pillanatokra. A lefolytatott tárgyalások rendjén mindinkább világosabbá vált a magyar párt állásfoglalásának súlyos kérdése. Győzött az a felfogás, hogy a közös listába való beolvadással nem enyészethető el a magyar nép létezése, hogy ez Maniunak sem a célja, s hogy a gyulafehérvári határozatok is kifejezetten szögezik le azt az elvet, hogy minden itt lakó nép saját faji képviselői útján vesz részt a törvényhozásban. A nemzeti érvényesülés útja pedig a szabad választáson keresztül vezet s a magyarság akkor tesz bizonyosságot politikai érettségről és iskolázottságról, ha elveti magától a megalkuvók olcsó ígéreteit és azzal is közelebb viszi a gyulafehérvári határozatot a megvalósuláshoz, hogy a kisebbségek érvényesülésére vonatkozó pontot a maga teljességében önmaga siet keresztül vinni. S az önálló lista így megszületett.

A nagy káoszról így kibontakozott felfogás győzelemre juttatása már a magyarság fegyelmességén mulik. Egy vértelen harc indult meg, melynek sikere vagy sikertelensége a romániai magyarság elkövetkezendő életének minden megnyilvánulására kihatással lesz. December 12-én az urnához járuló magyarság a jövő sorsa felett dönt. Legyen ez az urnához való járulás a magyarság zárandok

utja, melyet ünneplőbe öltöztetett lélekkel tesz meg, s voksa, melyet a magyar párt jelére, a szorzójelre ráüt, hitvallás a magyarsága mellett. Nem szivességet, nem kegyet gyakorol az a magyar, ki az önálló listára le fogja adni a maga szavazatát, nem kérést teljesít s nem a rábeszélésnek enged, hanem kötelességét teljesíti csak, mert szívének, lelkének imádságos magyarsága ezt parancsolólag így diktálja. Ugy legyen! —b—

Advent.

Beléptünk egy kétezer éves dómnak homályos előcsarnokába, hol derengő fényesség tört sugarai vetítődnek a komor falakra. Ezek a tört sugarak egy távoli fényforrás felé hívogatják fáradt lábainkat: lépünk be a szentélybe, hol nappal Isten kívülről jövő világossága gyönyörű képekké varázsolja az ólomkarikás ablakok kívülről érthetetlen krikzkrakszait; este pedig töméntelen ragyogó csillár űzi áhítatot keltő fénycsodáit. És ha nem mennénk be fénycsodára, ugys huzna valami láthatatlan erő, beljebb-beljebb a szentélybe, mert a templom pítvarából mindenkinek a szentélybe kell lépnie!

Most vagyunk hát a pítvarban; advent azért van, hogy a homályos előcsarnokból beérkezzünk a betlehemi csoda csillagfényes, káprázatos szentélyébe: karácsonyba.

Rendszerint a zörgetés fogalmával emlegetik együtt prédikátorok, moralisták és poéták, az adventi évadot. Mert a magányban, a bizonyos csendességnek meghitt óráiban, vagy a szenvedések vigasztalatlanságát ásitó barlangjában, mikor azt hiszi a világ, hogy senki sem zavarhatja meg az egyhangúságot: megzörren az ajtó, mert valaki a kilincsre tette a kezét.

Jön messzi utról, örömpesve, hogy megérkezett: az Ur Jézus! Messzi utról jött, nagy kerülőt tett, hogy hozzánk megint elérkezessen. Egy hosszú utat tett meg Betlehemtől Jeruzsálemig az Olajfák hegyétől a Golgotáig!

Adventi vendég!

Mit akar ő?

Hogy boldogok legyünk, hogy szeressük egymást, s hogy bennünket is szeressenek. Miért jött?

Hogy ne rakjanak reánk már több sulyos keresztet, hogy megkönnyítse az eddigieket, hogy meggyógyítson, hitre serkentsen és hogy a további küzdésre megerősítsen!

Oh, minden magyar lélek tudja meg ezt: ezért bizon, higgyen, reméljen!

Adventünk van és a pítvarból egykor beléptünk mi még a szentélybe is, hol fény, élet és angyalok glóriája fogja fogadni a beocsátásért szüntelenül zörgető magyar lelkek csengését!

A ref. egyházkerület közgyűlése és a Kún-kollegium ügye.

Ismeretes a napilapokból, hogy a Kún-kollegium ügyével az egyházkerület legutóbb megtartott közgyűlése behatóan foglalkozott. A közgyűlésen — Szászváros és Hunyadmegye elégedetlenségének a vásárral szemben — a Hunyadi egyházmegye nagytekintélyű főgondnoka: Dr. Apáthy Árpád, adott hangot, kinek a közgyűlésen felolvasott határozati javaslatát — örök bizonyítékul — teljes egészében a következőkben adjuk:

„Méltóságos és Főtiszteletű Egyházkerületi közgyűlés!

Az előadói javaslattal szemben van szrencsém az alábbi határozati javaslatot tisztelettel előterjeszteni:

Mondja ki a közgyűlés, hogy az egyházkerületi Igazgató Tanácsnak azon jelentését, amely szerint a szászvárosi ref. Kún-kollegium új épületét a Liceu Vlaicu céljaira a román kormánynak 8 millió leu vételáron eladta, tudomásul nem veszi és utasítja az Egyházkerület Igazgató tanácsát, hogy a létrejött jogügylet érvénytelenítése iránt, a szükséges lépéseket tegye, illetve tétesse meg.

Mélt. Egyházkerületi közgyűlés!

A szászvárosi ref. Kún-kollegium most bejelentett eladásának alapját képezte az egyházkerület 1926. augusztus hó 27-én kizárólag e célból tartott rendkívüli közgyűlésén hozott ama határozat, amelyben a közgyűlés, azon az alapon, hogy a közoktatásügyi miniszter a nyilvánossági jogot megvonta és a kollegium helyiségei lerekviráltattak, s viszont a folyó tárgyalások reményt nyújtanak arra, hogy egy algimnázium felállítása engedélyeztessék, adjon a közgyűlés megbízást a szászvárosi kollegium ügyeinek rendezésére és tekintettel arra, hogy az állam a gyors elintézését sürgeti, küldjön ki egy bizottságot, amely azonnal vegye fel a tárgyalásokat és szükség esetén érvényes megállapodásokat is létesíthessen. Ezen határozat alapján aztán nyomban egy, a 3 kebli referensből és két külső tagból álló, bizottság meg is lett választva.

Mellesleg megjegyezve azonban úgy látszik, ezen sürgősség az államra nézve legalább nem volt annyira imminens, aminthogy erre enged következtetni az a körülmény, miként több mint két esztendőnek kellett eltelni addig, amíg a szerződés Anghelescu miniszterrel — akinek ez egyszersmint valószínűleg egyik utolsó kormányzati cselekedetét képezte — végre aláíratott!

Ezek előrebocsátása után, ismerve azon előzményeket és rugókat, amelyek ezen, reánk, hunyadmegyei magyarokra, oly katasztrófális eredményt létrehozták, teljes tudatában vagyok annak, azok előtt, akik ezen felett odózus ügyet, megengedem, hogy teljesen jóhiszeműséggel, de nem kellő előrelátással kezelték, felszólalásom talán kellemetlen lehet, mindazonáltal ugys, mint a Kún-kollegium egyik előljárója, ugys, mint a Hunyadmegyei egyház főgondnoka, megbízatásomból kifolyó kötelességet is teljesítek akkor, amidőn protestáns őszinteséggel és magyar nyíltsággal ujólag is felemelem tiltakozó szavamat, reá mutatván ez alkalommal is azon szabálytalanságok és tévedésekre, amelyek ezen kollegium eladása körül történtek, minden erőmmel oda kívánván hatni, hogy ezen szomorú eset tanuságait levonván, vissza csináljuk, amit vissza lehet csinálni és jóvá tegyük, amit még jóvá lehetne tenni.

Nem mulaszthatom el azonban ezuttal reá mutatni arra, hogy itt a szenvedett veszteség mellett, a fővesztélyt abban látom, hogy ezzel az eladással egy igen veszélyes és következményeiben beláthatatlan precedenst alkotunk, mert ami most megese, t. i. hogy értéket meg sem közelítő áron, alkalmatlan időben, teljesen céltalanul elvesztegettük és a Liceu Vlaicu rendeltetésére átadtuk a gyönyörű Kún-kollegiumot, holnap megtörténhetik a Wesselényi, Bethlen, — vagy bármely más kollegiumunkkal is, — mert olyan Anghelescu vagy Anghelescuk, mindig fognak akadni, akik ilyen ajándék áron ezeket a nemzeti kincseinket elfogadják, és fajunk és vallásunk ezen világitó fáklyáit a maguk szövétnekeivel kicserélik.

Tévesnek és egyházi törvényeinkbe ütközőnek kell bélyegeznem az 1926-ban tartott rendkívüli közgyűlésnek azon intézkedését, amellyel a tanügyi és fegyelmi szabályzatok 23-ik §-ának azon imperatív rendelkezésével szemben, amely a kollegiumi javakra vonatkozó adásvételi szerződések megkötését kizárólag az előljáróság, mint törvényes képviselő hatáskörébe sorozza, és az Igazgató-tanácsot csak mint jóváhagyási felsőbb fórumot jelöli meg. Midőn tehát a közgyűlés, mint nem képviseleti vagy intézkedési, hanem csupán felügyeleti hatáskörrel bíró hatóság, oly jogkört ruház át ezen 3 referenséből és két kültagból összealkotott bizottságra, amellyel magam sem birt, s ez alapon lett a kollegium eladva, nyilvánvaló, hogy ezen eladás érvényteleníthető. Már ezen 1926-iki gyűlésen voltam bátor felhozni, hogy egészen nyugodtan tudnék ezen ügy elintézésé elé nézni, ha az ügyet bekebelezése egy helyi presszió alatt nem álló, objektíven ítélő bíróság kezébe kerülne, mely a szerződést, mint nem a törvényes képviselő által kötöttet, elkellene hogy utasítsa. Nem képezheti pedig a vázolt alak hiányoknak a mentségét az sem, miként az előljáróság hatáskörét azért kellett átvenni, mert a kollegium előljárósága időközben csonkává lett, ugyanis az eltávozott igazgató és egy-két tanáron kívül, főgondnok, gondnok és több mint 10 tag, tehát legalább is a háromnegyed rész még helyt maradt s így az előljáróság tovább is teljes hatáskörrel funkcionálhatott volna. Ha tehát még a dolog jelen stádiumában is az ügylet kellő megvilágításban, akár csak felebbezés útján is, a bíróság elé kerülne, minden kétségen felül áll, hogy annak sorsa a hatálytalanság lenne. Reá kell még e helyen mutatni azon veszedelemre is, amely abból származik, ha a helyi szerveknek autonomikus jogkörét, a központi hatóságok magukra ruházzák, mert ez a tulajdonságos centralizálás, mig egyfelől a helyi érdekű autonomiát elsorvassza, addig másfelől szöges ellentétben áll demokratikus alapon felépült protestantizmusunk egész szellemével.

A legnagyobb hátrány azonban abból származik, hogy a Kún-kollegium, minden illetékes helyi tényező figyelemztetése ellenére: mélyen annak tényleges értéke alatti áron lett a román államnak eladva. A vételár ugyanis 8 millió leu, amelyből a jelentés szerint eddig a liberális kormány által 4 millió fizetett ki, a másik fél összegnek a kifizetése pedig az új kormányra vár. Ismerve pedig azon kormányzati elvet, mely szerint az utódló kormány, nem minden esetben szokta az előző adósságait kifizetni, nem tekinthető kizártnak, hogy ezen praktikus szokás a jelen esetben is alkalmaztatni fog. Föltéve azonban, hogy a nacionalista kormány a hátralékok pontosan kifizeti is, ezen 8 millió összeg fölöttebb távol áll ezen, 1910-ben épült monumentális, kollegium értékétől. Ugyanis ezen épület annak idején az építést vezető Simon Ferenc igazgatónak „a Kún-kollegium sorsa” című közkezen forgó brosurája és a Kún-kollegium jubileumi évkönyvének adatai szerint, belekerült 691000 arany koronába, amelyből a felszerelésekre 100000 korona esvén, 591000 korona marad, megjegyezvén, miként az építés tulnyomólag házilag igen olcsó árban történt. Ezen 591000 korona a mai érték szerint 19—20 milliót tesz ki. De hogy még megbízhatóbb adatokat kapjunk, forduljunk ellenfeleinkhez s így a mozgalom élén álló „Libertatea” szászvárosi laphoz, ezen lap a kollegium 22 éven át volt építettő igazgatójának könyve szerint a többek között a következőket mondja:

„A magyarok kaphattak volna előbb jóval nagyobb összeget is a 30—40 milliót érő épületükért, azonban gőgösen visszautasították azt, most pedig tálcán kínálták a miniszternek 8 millióért.”

Sulyosbitja a helyzetet az is, hogy ugyancsak fenti közbecsülésben álló igazgató brosurája szerint, még ráadásul oda ajándékoztattak a nagy könyvtár berendezése és a természetrajzi és tani előadó terem fölszerelt asztalai, amelyeknek az értéke meghaladja az egymillió leut. Ezen egymillió értékű felüladományra tehát még a két év előtti megbízás alapján sem volt joguk a t. kiküldötteknek.

Azonban, hogy mennyire értéken alul adott el a Kún-kollegium, kitűnik onnan is, miként az egyházközség több tagja az ezzel foglalkozó közgyűlésen nyíltan kijelentette, hogyha ezen házilag mintaszerűen épült kollégium lebontatnék s az anyag téglánként értékesítenék, s a gyönyörű több holdas telket parcellázták volna, az eladási árnál lényegesen nagyobb összeg folyt volna be. Persze ez esetben a Liceu Vlaicu nem helyezkedhetett volna be a nagy Kún Kocsárd és a hunyadmezei magyarság keserves félreírásból felépített gyönyörű intézetbe.

De sok jelből arra is lehet következtetni, hogy magát Angelescu minisztert sem izgatta tulságosan a szászvárosi 800 tanuló befogadására alkalmas újkollégium megszerzése, mert a mint azt maguk a vezető tanügy körök is bizalmasabb pillanataiban beismerik, elég godot okoz nekik a Hunyad megyében lévő, hátszegi felsőkereskedelmi iskolán kívül, a dévai brádi, petrosenyi és szászvárosi gimnáziumok fentartása és tanulókkal való beépítése, és a miniszterium már komolyan foglalkozott a legcélszerűtlenekből fekvő szászvárosi gimnázium vissza fejlesztésével és csupán a helyi Román körök preszioja mellett, annak köszönhető a Liceu Vlaicu fentartása és kibővítése, hogy az új kollégiumot ajándék áron juttatták kezére, — Ezen kevéssel a kapu zárása előtti nemzeti ajándék, talán alkalmas lesz arra, hogy Angelescu Urnál a vallás fájdalmaikat megnyihitse.

Ezen eladás további argumentumát képezte az, hogy nyilvánossági jogától megfosztott gimnázium nem tartható fenn, és csak a kollégium megszűnte esetén, fog engedélyeztetni egy nyilvánossági jogú algimnázium, — a mostani jelentés szerint pedig árvaház és internátusos elemi. Ma már ezen indok sem áll meg, mert ha két és egy negyed év előtt, az akkori, kormányzati, elveiben és eszközeiben kevésbé válogatos kormányval szemben, ilyen jogtalan preszival még számolni is kellett, de ma már midőn egy oly miniszteriummal állunk szemben, a mely kifejezetten a gyulafehérvári program alapján áll, s a mely a kultur és tanszabadságot nyíltan hirdeti, s a melynek kultusz minisztere Dr. Vlad Aurel, a Kún kollégiumnak neveltje s ki mint ilyen nyíltan is szembe szállott az Angelescu féle erőszakosságokkal, a vázolt viszonyok mellett önként felmerül az a kérdés, hogy vajon melyek azok a nyomos okok, a melyek a már két és fél év előtt igen sürgősnek jelzett eladást szükségessé tették, — és szükségessé tették éppen most, a midőn az alapul fekvő kényeszerítő okok teljesen megszűntek?

Az eladás másik indokául az hozatik fel, hogy a vételár kamataiból, egy elemi internátus és egy árvaház tartassék föl, — hát méltóságos kerületi közgyűlés, én és vélem a helyi érdekesség tulnyomó része sajnos de nem vagyunk abban a helyzetben, hogy remélhessük miként ezen vételár kamataiból, még

ha az egész 8 millio, teljesen ki is fizetnének, ezen célok meglesznek valósíthatok. Ugyanis ezen összegből tudomásunk szerint szerződés kötési utazási és egyéb költségekre már előzetesen lényeges összegek elköltettek, most már oriási pénzbe fog kerülni a vissza kapott régi kollegium restaurálása, valamint árvaház és elemi internátus céljaira való átalakítása és felszerelése, a — mellett, hogy ezen épület már 25 év előtt sem felelt meg a célnak. — Mert hiszen ha alkalmas lett volna, nem kellett volna 700.000 arany korona költséggel, a most eladott új épületet felemelni. Elképzelhető, hogy ezen iskolaépület ma 9 éves Liceu Vlaicu-kénti használat után, milyen állapotban van, mert hiszen annak a fedele, fedélszerkezete rossz, s az egész épület romladozó ruina. Annak helyre hozatala és berendezése a vételár nagy részét felfogja emészteni. A mellet a határozati javaslat szerint az alapítási oklevél és alapító mecenások kikötése elenére, a vagyon központilag a protegált pénzüzetek alacsony kamatlábjának megtérítése mellett fog kezelteni. Ezen jövedelmekből aligha fognak fedezetet találhatnia a tanítók és személyzet díjai, tanulók és ingyenes árvák tápdijai és az egyéb személyi és dologi kiadások, — viszont pedig az árvaházi jelentés szerint, a központ anyagi segítségére számítani egyáltalán nem lehet. Fenn maradna tehát a Hunyad megyei magyar közönség. Erre a közönségre azonban, amely példátlan áldozatkésszeggel vitte a maga adományait a Kún-kollegium oltárára, a történetek után ma már sem anyagilag sem személyileg számítani nem lehet. — Így a példátlan áldozatkésszégű Cs. Lázár László, ki mint főgondnok, midőn a Kún-kollegium tanárait nem volt miből fizetni, azok javadalmait hónapokon át a sajátjából előlegezte, mivel az értékesítés körüli tanácsait figyelembe nem veték, ott hagyta főgondnoki tisztét. Ugy szintén Bocz Soma a Szászvárosi Tak. pénztár igazgatója, ákinek javaslatára a Szászvárosi Takarékpénztár 100.000 leis adománnyal gyarapította a szászvárosi ref. templom építési alapját szintén ezen indokból lemondott előljárói állásáról. Az eladás, vagy legalább az értéken alóli eladás ellen, az előljárosságon kívül, felszóllalt az Országos Magyar párt. A hunyad megyei magyar párt a szászvárosi magyarság és ottani Ref. ekklésia, és számosan a Magyarság vezetői köréből. — Képzeltető tehát ezek után, hogy a helyi érdekesség a hiányzó összeget, vagy annak csak egy részét is pótolni fogja, vagy ilyen elbánás után egyénileg is részt vesz a kollegium vezetésében?

És még egyet. A szászvárosi eklésia ősi templomát az utobbi évtizedek alatt elkezdte az idő vas foga, úgyhogy már huzamosabb idő óta a benne tartozkodás mind veszedelmesebbé vált, s talán ennek tudható be az, hogy az új Kún kollegiumban, egy istentisztelet céljaira kiválóan alkalmas szép orgonával ellátott, gyönyörű diszterem épült, a mely hivatva volt arra, hogy a mikor a templomból a hivek kiszorulnak hajlékot adjon Isten igéjének hirdetésére. A templom közben annyira dűledezővé vált, hogy azt részben le kellett bontani, s így egyideig a kollegium diszterme helyettesítette a templomot. Ma természetesen az eladás folytán nincsen a szászvárosi ref. hiveknek méltó Istenháza. Mert az a sikátor mélyén fekvő előbb étkezdél, majd áruraktárul és legutobb mozi céljaira használt helyiséget, a melyet a fedélnélkül maradt ájtatosság végszükségből, ideiglenesen berendezni volt kénytelen, — talán szolgálhatott volna az első keresztényeknek ima helyül, de a tekintélyes szászvárosi gyülekezet-

nek aligha. Ezen eladással tehát ily módon ellett intézve a szászvárosi gyülekezet templomügye is.

A felhozatok alapján kérem határozati javaslatom elfogadását.

A határozati javaslat további sorsát a napi lapokból ismerjük. Nem került be azonban a napi lapokba a Főtiszteletű Püspök urnak a „Szászváros és Vidéke“ 45-ik számában megjelent cikkre adott, éles és elítélő válasza, s a közgyűlésnek tüntető bizalom nyilvánítása, evvel kapcsolatban a Püspök ur mellett. A tárgyilagosság, melyet megőrizni mindig szándékunkban állt, hozza magával, hogy lehozzuk a kapott dorgatoriumot. Kifogásolt cikkünk megírásában, hogy tükör tisztaságú, becsületes magyar és kálvinista szándék vezetett, ezt mindenkivel szemben leszögezzük, s hogy a pro és contra vélemények között, hol rejtőzik az igazság, annak megbírást rábizzuk a szászvárosi egyházközséghez hasonló árvaságban sanyilódó száz és száz sebtől vérző többi eklésziára.

HIREK.

— A hunyad megyei Magyar Párt intéző bizottsága október 25-én megtartott gyűlésén, tekintettel arra a körülményre, hogy bár a sikernek legkisebb reménye nélkül fog megyénkben a választás az önálló listára vonatkozólag lefolyni, de mert országos viszonylatban a magyarságra nézve minden egyes szavazat sullyal bir, megyénk részére is összeállította a képviselő jelöltek listáját A listán a következők szerepelnek: Cs. Lázár, László, Dr. Leitner Mihály, Bencsik Zsigmond, Bikfalvy Árpád, Berivoy István, Borbély Ferenc, Karda Ferenc, Szabó Zoltán, Weres Béla...

— A dévai és szászvárosi ref. dalárdák dec. 8-iki dalos-estélyének műsora. A dévai és szászvárosi reformatus dalárdák dec. 8-iki dalestélyének műsora a következő: 1. Dr. Mártonossy György, a dévai ref. dalkar diszelnöke, üdvözli a szászvárosi dalárdát s a dalárdák kicserélik jelégüket. 2. „Kiáltótál világ királya“. Makkai-Borsay. Énekli a két dalkarból alakult 100 tagu vegyeskar. 3. Ch. Beziot: A dur, Air varie. Op. 15. Hegedűn játsza Vig. I., zongoran kíséri Weltzer V. 4. „Mire vagyok“ népdalegyveleg. (Serly) Énekli a szászvárosi vegyeskar. 5. Vigjáték. Előadják a szászvárosi ref. dalkar műkedvelői. 6. „Fiamnak“ (Arany-Köveskuty). Énekli a dévai férfikar. 7. „Sirassatok ha meghalok“ népdalegyveleg. (Dankó). Énekli a szászvárosi vegyeskar. Szünet. 8. Himnusz (Schubert). Énekli a dévai vegyeskar. 9. „Az ős magyar dalköltészet“ szabadelőadás. Tartja: Gergely F. szászvárosi ref. lelkesz. 10. „Almodtam szépet“ (Petőfi—Horváth). Énekli a dévai nőikar. 11. Magyar tánc. Táncolják: König P., Boér I., Málnássy T., Németh I., Sebestyén G. és Szász E. 12. „Sötét felhő“ népdalegyveleg. Énekli a szászvárosi vegyeskar. Jegyek előre válthatók Hirsch A. könyvkereskedésében. Előadás után tánc a Kaszinó nagytermében.

— Magyar Testvérek! Minden egyes szavazat, melyet a szorzójelre leadsz, egy pillére a magyar jövőnek. Áruló az, ki idegen utakra téved.

— Halálozás. Stern Juditka, életének 2-ik évében október 24-én rövid szenvedés után meghalt. A második tavasz alig virágozott el, mikor teremője vizakérte magának. Végtelen örömmel és siró bánatnak volt tiszta szívű forrása kicsiny élete. Temetése október 25-én volt nagy részvét mellett,

— A róm. kath. egyházközség ma dec. hó 2-án (a magyarpárt gyűlésére való tekintettel) este fél 9 órai kezdettel tartja szokásos, de technikai okokból kifolyólag elhalasztott felolvasó estélyét, melyre szívesen lát bárkit a rendezőség. Műsor: 1. Énekel a r. kath. dalárda. 2. „A természet titkai“, mikroszkopiai vetítésekkel. Faragó Endre főgondnok előadása. 3. Énekel a róm. kath. dalárda. Beléptidij nincs, perselyadományokat köszönettel fogaduk.

— „Astra“ mozgószínház. Vasárnap, dec. hó 2-án délután fél 5 és este fél 9 órakor vászonra kerül „JEANNE D'ARC“ (Az orléáni szűz) című nagy történelmi dráma, elsőrangu művészek közreműködésével. — Csütörtökön, dec. hó 6-án este fél 9 órakor a „FŐHERCEGNŐ SZERELMES LEVELEI“ című gyönyörű kiállítású film lesz bemutatva. A n. é. közönség szíves pártfogását kérjük.

— A szászvárosi kerület választói a helybeli állami leányiskola tornatermében fogják december 12-én reggeli 8-orától kezdve szavazatokat leadni. A választói jogosultsággal bírók száma 2918. A kerülethez tartoznak: Lozsád, Martinesd, Répas, Pad, Tormás, Tordos, Perkász és Romosz községek.

— Karácsonyi készülék a Ref. Nőszövetségben. Minden elmuló nap közelebb visz a karácsony örömeihez, melyekről a sors romboló hullámcsapásai közt sem mondhatunk le. A legistább öröm pedig mindenkor: az örömszerzés. Az örömszerzés legszentebb eszköze és modja pedig: a vigasz — és segélynyújtás. Ez a nemes felfogás vezeti a Ref. Nőszövetséget a rendezendő karácsonyi kiállítás és Bazár érdekében kifejtett burgó tevékenységében. — Nem tudjuk azért eléggé a szívekre kötni, hogy aki csak bármily módon teheti, ne mulassa el támogatására lenni a buzgó rendezőségnek nehéz munkájában, de egyszersmind mindenki igénybevenni karácsonyi szükségének beszerzésével a Bazárt és az által segíteni a Nőszövetséget, hogy minél több szükségét enyhíthessen és könnyet törülhessen le.

— Meghazudtolja a magyar multat, meglopja a magyar jövődöt, ki nem a szorzójelre üti a pecsétet.

— A szászvárosi állami anyakönyv-hivatal házasság-hirdetőtáblájáról 1. Völegény, Marton Iános gr.-kel. vallásu 45 éves öz. takács-menyaszony: Sibisan Rebeka gr.-kat. vallásu öz. szászvárosi lakosok. 2. Völegény Dr. Draia Mircea Zénó g.-kel. vallásu 26 éves nőtlen ügyvéd szászvárosi lakos, menyaszony: Moga szilvia 19 éves, g.-kel. vallásu hajadon Kápolnai lakos. 3. Völegény. Iliés Jusztin 28 éves g.-cat. vallásu nőtlen tanár, menyaszony: Mozer Olga 25 éves r.-kat. vallásu hajadon tanárnő mindketten kolozsvári lakosok. 4. Völegény: Vinț György 29 éves g.-kat. vallásu öz. munkás, menyaszony: Deák Izabella 25 éves református vallásu hajadon mindketten szászvárosi lakosok.

— Ne várj kérést, ne rábeszélést. Neked kell, neked muszáj, neked kötelességed a szorzójelre szavazni.

— Vadászjegyek meghosszabítása. A földművelésügyi miniszternek 93.312 számú, folyó évi november 16-áról kelt rendelete szerint a 14.819—928 számú miniszteri határozattal az 1928. évre kiadott vadász engedélyek érvényességét meghosszabította 1929. február 1-ig azzal a kikötéssel, hogy ezen időpontig minden vadász köteles, a rendes díjak befizetése mellett, vadászjegyét kiváltani. A vadásztársulatok elnökei pedig kötelesek arról gondoskodni, hogy ezen határidőig, az egyleti tagok vadászjegyeiket váltásák ki.

— A szászvárosi önkéntes tűzoltó-testület dec. hó 9-én délután 3 órai kezdettel tartja rendes évi közgyűlését a városháza nagytermében, amelyre városunk polgárait, háztulajdonosait tisztelettel meghív az elnökség. Tárgysorozat: 1. A tűzoltó parancsnok a közgyűlést megnyitja. 2. Évi zárszámadások. 3. Beszámoló. 4. Alapszabályok tárgyalása. 5. A régi tisztikar lemondása. 6. Új tisztikar választása. 7. Elnök választása. 8. Indítványok.

— Aki nem a szorzójelre szavaz, megcsalja anyát, apját, gyermekét, jó barátját s az árulásnak piskával szennyezi be a saját lelkét!

Válasz Orbán Lajos tanár ur cikkére.

Pár nappal ezelőtt egy füzetkét bocsátottam közre, melyben fölvilágosítást igyekeztem nyújtani közönségünknek, de távolabb álló illetékes köröknek is, a szászvárosi Kúnkollegium nagyértékű új épületének ügyéről, mely az utóbbi években állandóan napirenden volt, s ez év augusztusában az épületnek az államkincstár részére való eladásával végződött.

Fölháborodásomnak akartam kifejezést adni, mely úgy hittem, az egész érdekelt közönség jogos fölháborodása is, hogy az eladás oly csekély megfontolással és annyira az intézet anyagi megkárosításával történt, de egyszersmind fölvilágosítani a tájékozatlan közönséget az előzményekről és az eladás körülményeiről, hogy így mindenki önállóan alkothasson véleményt a történetekről s a további teendőkre nézve lehetőleg egyetértő közvélemény alakuljon ki.

További célom az volt, midőn az ig. tanács vezető embereinek és az egyházkerületi közgyűlés minden nevesebb tagjának megküldöttem a füzetkét, hogy lássák nyilván a következményeket s érezzék, minő elhamarkodott lépés volt, midőn két évvel ezelőtt a helybeliek egyhangú ellenzése dacára annyira könnyedén adták meg az ig. tanácsnak a fölhatalmazást, mely a jelen súlyos veszteségre vezetett. Hogy a helybeli közönségnek sem kilátása egy második Kún Kocsárdra, sem tehetsége arra nincsen, hogy eljöheto kedvező körülmények közötti a Kún-kollegiumnak középiskolai rangját újból visszaadjuk. Ebben segítséget csak tőlük várhatunk.

Azt hittem, hogy e tekintetben helyes uton jártam hogy igazán a közvéleményt juttattam kifejezésre s e hitemben megerősített engem

Cs. Lázár László és dr. Apáthy Árpád főgondnok uraknak hozzám érkezett s kívánatra bárkinek előmutatható levelei, melyekben elismerésüket és nagybecsülésüket fejezik ki nekem az iratban foglaltak nyilvánosságra hozataláért. Többen helyből is teljes egyetértésüket nyilvánították a füzetke tartalmával.

Azonban csalódás is ért. Orbán Lajos ur a Kún kollegium végkiegészített tanára s jelenlegi gazdasági felügyelője a „Szászváros és Vidéke“ mult heti számában éles cikkben helyteleníti e füzetke kiadását, cáfolja az abban foglaltak nagy részének tartalmát, sőt csekély személyemnek is neki ront s gyalázkodó hangon elítéli egyes ténykedéseimet az egyház és tanügy teren.

Fölmertve érezhetném magamat a válaszadás kötelezettsége alul, mert hiszen Orbán tanár ur gyalázkodásaival szemben hivatkozhatnám nagyérdemű néhai főgondnokaink: gr. Kún Kocsárd, gr. Kuun Géza és és Balog József nyilatkozataira, akik ismételt elismeréssel méltatták tanári és igazgatói működésemet s hat cikluson keresztül igazgatóvá egyhangulag történt megválasztásomnál közreműködtek.

Hivatkozhatnám a püspöki elismerésre, melyet nyugalomba vonulásom alkalmával nyertem, hivatkozhatnám a Ferenc József renddel történt kitüntetésemre, mely ugyanezen alkalommal részemre jutott. Bátran hallgathatnék tehát a nagyközönség színe előtt, de nem teszem és kénytelen vagyok az Orbán tanár ur magas irodalmi színvonalu kifejezése szerint „mosakodni“, nehogy halgatásom téves magyarázatokra adjon okot. Tehát lehető röviden és a főbbeket. Első vádpont: a tanári testület békéjét fölzavartam.

(Folyt. köv.)

Kiadó lakás. Az A. Iancu (Sétatér utca) 5. sz. alatt egy két szoba, téli virágházból álló, modern komforttal berendezett lakás kiadó. A téli virágház konyhának is használható.

50 1—3

Értesítés.

49 2—2

A n. é. közönség szíves tudomására hozom, hogy fürdőszobák, kádak faianszozását, cserépkályhák átrakását, új kályhák felállítását vállalom.

Pontosan, gyorsan, olcsón s a mellett a legnagyobb szakértelemmel végzem ezen munkálatokat. — Tisztelettel: **Szatori Lajos,** Geoagiu-de-jos.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csakis a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéke“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!